

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/8/2016
Identifikačné číslo spisu:	8713204222
Dátum vydania rozhodnutia:	30.11.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Ján Šikuta
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:8713204222.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne A., bývajúcej v J., proti žalovanej V., bývajúcej v J., zastúpenej advokátskou kanceláriou Jarabica, s.r.o., IČO: 47 454 831, so sídlom v Bratislave, Vysoká 20, o určenie neplatnosti právneho úkonu, vedenom na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 20 C 83/2013, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 10. júna 2015 sp. zn. 4 Co 236/2014, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a.

II. Žalobkyňa má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Poprad (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 17. marca 2014, č. k. 20 C 83/2013-186 určil, že právne úkony, a to dodatok č. 1 zo dňa 11. júna 2007 ku kúpnej zmluve zo dňa 11. júna 2007, uzavretej medzi predávajúcou V., nar. X. E. XXXX, bytom J. a kupujúcou A., nar. XX. S. XXXX, bytom J., predmetom ktorej bol prevod vlastníctva bytu č. XX na X.. poschodí, vchod XX bytového domu súp. č. XXXX, blok R. ulici v J., postaveného na pozemku C KN parc. č. XXXX/XXX a spoluvlastníckeho podielu na spoločných častiach a zariadeniach domu a na pozemku, ktorý pripadá na byt vo veľkosti 10096/870864, ktoré sú zapísané na liste vlastníctva (ďalej len „LV“) č. XXXX, k. ú. J. a odstúpenie predávajúcej V. zo dňa 12. januára 2012 od kúpnej zmluvy uzavretej dňa 11. júna 2007, ktoré bolo kupujúcej A. doručené 14. februára 2012 a odstúpenie V. zo dňa 12. januára 2012, ktoré je prílohou darovacej zmluvy zo dňa 9. marca 2012, o ktorej prebieha na Správe katastra Poprad konanie pod č. V 907/12, sú neplatné a neúčinné. Súd prvej inštancie určil, že na základe dodatku č. 1 zo dňa 11. júna 2007 ku kúpnej zmluve zo dňa 11. júna 2007 a odstúpenia predávajúcej V. zo dňa 12. januára 2012 od kúpnej zmluvy uzavretej dňa 11. júna 2007, účinky kúpnej zmluvy uzavretej dňa 11. júna 2007, ktorej vklad bol povolený Správou katastra Poprad pod č. V 3044/07, nezanikli. Mal za preukázané, že medzi účastníkmi došlo dňa 11. júna 2007 k uzavretiu kúpnej zmluvy, predmetom ktorej bol prevod vlastníckeho práva k bytu č. XX na žalobkyňu. V zmysle uzavretej zmluvy sa jedinou a výlučnou vlastníčkou bytu stala žalobkyňa, ktorá poprela uzavretie dodatku č. 1 zmluvy, ktorým mala byť splatnosť kúpnej ceny odložená, a podľa ktorého žalovaná využila právo od kúpnej zmluvy odstúpiť. Súd

prvej inštancie mal za preukázané, že v zmysle záverov znaleckého posudku znalca L. č. 51/2012, pisateľom sporného podpisu na dodatku č. 1, nie je žalobkyňa a identifikácia pisateľa nie je možná, nakoľko žalovaná, resp. jej syn J., nepredložili originál dodatku č. 1, ale jeho údajne overenú fotokópiu. Ďalej súd prvej inštancie uviedol, že uzavretie dodatku č. 1 kúpnej zmluvy v ten istý deň ako došlo k uzavretiu kúpnej zmluvy namiesto toho, aby došlo k zmene obsahu zmluvy samej pred jej podpisom je nelogické a pochybné. Súd prvej inštancie poukázal na náležitosti právneho úkonu vyplývajúce z § 34 Občianskeho zákonníka a považoval za preukázané, že medzi účastníkmi došlo k účinnému uzavretiu kúpnej zmluvy tým, že kúpna cena bola uhradená pri podpise zmluvy, avšak nedošlo k uzavretiu dodatku č. 1 zmluvy, nakoľko na strane žalobkyne neexistovala vôľa ani dôvod smerujúci k uzatvoreniu dodatku č. 1 uvedenej zmluvy. Pokiaľ žalovaná tvrdila, že dodatok č. 1 žalobkyňa uzavrela, bola v zmysle § 101 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) povinná aj preukázať, čo však neučinila. Neunesenie dôkazného bremena má za následok neúspech v spore. Ďalej súd prvej inštancie mal preukázaný aj naliehavý právny záujem na požadovanom určení, nakoľko bez určenia neplatnosti dodatku č. 1 zmluvy, by práve postavenie žalobkyne bolo neisté. Žalobkyňa nemôže byť zaviazaná z právneho úkonu, ktorý neuzavrela, s dôsledkami z toho vyplývajúcimi. Úkony žalovanej, a to dodatok č. 1 zo dňa 11. júna 2007 ku kúpnej zmluve zo dňa 11. júna 2007, uzavretej medzi účastníkmi konania, predmetom ktorej bol prevod vlastníctva bytu č. XX na X. poschodí, vchod XX bytového domu súp. č. XXXX, blok R. ulici v J., postaveného na pozemku C KN parc. č. XXXX/XXX a spoluvlastníckeho podielu na spoločných častiach a zariadeniach domu a na pozemku, ktorý pripadá na byt vo veľkosti 10096/870864, ktoré sú zapísané na LV č. XXXX, k. ú. J., a tiež odstúpenie predávajúcej žalovanej zo dňa 12. januára 2012 od kúpnej zmluvy uzavretej dňa 11. júna 2007, ktoré bolo žalobkyni doručené dňa 14. februára 2012 a odstúpenie žalovanej zo dňa 12. januára 2012, ktorého prílohou je darovacia zmluva zo dňa 9. marca 2012, o ktorej prebieha na Správe katastra Poprad konanie pod č. V 907/12, sú neplatnými a neúčinnými úkonmi, ktoré nespôsobujú zánik právnych účinkov pôvodnej, riadne uzavretej zmluvy zo dňa 11. júna 2007. Z tohto dôvodu súd prvej inštancie žalobe vyhovel v celom rozsahu. O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. tak, že neúspešnú žalovanú zaviazal tieto nahradiť žalobkyni.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej rozsudkom z 10. júna 2015, sp. zn. 4 Co 236/2014 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanej uložil povinnosť nahradiť žalobkyni trovy odvolacieho konania. Dospel k záveru, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav veci, ako aj správne právne vec posúdil. Namietané nesprávne skutkové zistenia vo vzťahu k posúdeniu namietanej neplatnosti dodatku č. 1 kúpnej zmluvy zo dňa 11. júna 2007, ako aj odstúpenia žalovanej od kúpnej zmluvy zo dňa 12. januára 2012 bolo súdom prvej inštancie posúdené správne. V občianskom súdnom konaní posilnenom zásadou kontradiktórnosti majú účastníci dôkaznú povinnosť, t. j. povinnosť nielen tvrdenia, ale aj preukázania nimi tvrdených skutočností. Nesplnenie dôkaznej povinnosti má za následok neunesenie dôkazného bremena. Bolo povinnosťou žalovanej preukázať ňou tvrdené skutočnosti týkajúce sa uzavretia dodatku č. 1, ako aj tvrdenia o nezaplatení kúpnej ceny za prevod nehnuteľnosti. Navyše z obsahu spisu vyplýva, že žalobkyňa uzavrela s V. L. ako veriteľom zmluvu o hypotekárnom úvere č. XXXXXXXXXXXX dňa 17.7.2007 na financovanie nehnuteľnosti - bytu č. XX, X. posch., vchod XX na ul. K., so zriadením záložného práva k nehnuteľnosti v prospech veriteľa (č. 1. 135-137 spisu), na základe ktorej bol žalobkyni ako dlžníčke poskytnutý úver vo výške 110.000,- Sk, z toho časť evidovaná pod č. XXXXXXXXXXXX vo výške 680.000,- Sk, na ktorú si žalobkyňa uplatnila nárok na Štátny príspevok pre mladých, a časť evidovaná pod č. XXXXXXXXXXXX vo výške 420.000,- Sk. Vo vzťahu k namietanému odňatiu možnosti konať pred súdom žalovanej uviedol, že súd prvej inštancie opakovane pojednávanie odročoval z dôvodu nepriaznivého zdravotného stavu žalovanej a jej žiadostí o odročenie pojednávania. Zároveň žalovanú chcel vypočuť aj v jej domácom prostredí, čo však jej ošetrojúci lekár neodporučil. I napriek nevypočutiu žalovanej v konaní vo veci samej, podľa názoru odvolacieho súdu nedošlo k odňatiu jej možnosti konať pred súdom z dôvodu, že výsluch účastníka je len jedným z dôkazných prostriedkov, na ktoré prihliada v rámci vykonaného dokazovania. Predmetom konania bolo určenie neplatnosti a neúčinnosti listinných dôkazov, z ktorých obsahom sa súd prvej inštancie náležite oboznámil, ako aj náležite vyhodnotil jednotlivo i vo vzájomnej súvislosti v súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov vyplývajúcou z § 132 O.s.p. Nevykonanie dôkazu výsluchom účastníka konania nie je postupom,

ktorým by súd odňal možnosť konať pred súdom (Zo súdnej praxe č. 26/2000). Navyše hodnotenie dôkazov je vždy vecou súdu, nie účastníkov konania, čo nie je porušením práva na súdnu ochranu ani práva na spravodlivý súdny proces zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“), ktorým je Slovenská republika viazaná. K nesprávnemu vyhodnoteniu znaleckého posudku vypracovaného v trestnom konaní znalcom Bc. Martinom Nitrianskym, odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie len poukázal na to, že z predloženého dodatku č. 1 ku kúpnej zmluve uzatvorenej z 11. júna 2007 a overených podpisov žalobkyne znalec konštatoval, že podpis na dodatku nesvedčí v prospech žalobkyne. Navyše identifikácia podpisu z predloženej fotokópie nebola možná. V súvislosti s dodatkom č. 1 zo dňa 11. júna 2007 ku kúpnej zmluve zo dňa 11. júna 2007, je vedené aj trestné konanie pred Okresným súdom Poprad pod sp. zn. 6 T 182/2013 s tým, že voči žalovanej bola podaná obžaloba pre zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, 3 písm. a/ Trestného zákona, ktorá vec v čase rozhodovania súdu prvej inštancie nebola právoplatne skončená. Súd prvej inštancie správne poukázal aj na preukázanie naliehavého právneho záujmu žalobkyne na určení neplatnosti dodatku č. 1 ku kúpnej zmluve z 11. júna 2007, ako aj odstúpenie zo dňa 12. januára 2012 s prihladením na stav, ktorý nastal z dôvodu, že žalovaná i napriek riadne uzavretej kúpnej zmluve, následne po odstúpení od kúpnej zmluvy podaním zo dňa 12. januára 2012, následne previedla darovacou zmluvou spornú nehnuteľnosť na svojho syna J.. Námietky týkajúce sa darovacej zmluvy namietané v odvolaní neboli právne významné pre posúdenie predmetu konania, preto k tejto námietke odvolací súd nezaujal vecné stanovisko. Odvolací súd nepovažoval za opodstatnenú ani námietku arbitrárnosti konania. Z predložených listinných dôkazov i z vyhodnotenia súdom prvej inštancie vyplýva, že súd sa náležite zaoberal dôvodmi namietanej neplatnosti listinných dôkazov. Napadnuté rozhodnutie spĺňa náležitosti vyplývajúce z § 157 ods. 2 O.s.p. Za arbitrárne rozhodnutie možno považovať rozhodnutie nedostatočne odôvodnené vtedy, keď popri jednoznačnom právnom závere dospeje súd bez akéhokoľvek vysvetlenia, či zdôvodnenia k inému právnomu záveru, ako aj vtedy, keď súd svoj právny záver s dôvodmi zo všetkých zákonných hľadísk, ktoré prichádzajú do úvahy, neodôvodnil (Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. US 350/2009). Napadnuté rozhodnutie, jeho odôvodnenie je jasné, zrozumiteľné a najmä preskúmateľné. Z týchto dôvodov odvolací súd nepovažoval odvolanie žalovanej za dôvodné, a preto napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil v súlade s § 219 ods. 1 O.s.p. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 224 ods. 1 O.s.p.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala včas dovolanie žalovaná z dôvodov § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., že postupom súdu jej bola odňatá možnosť pred ním konať, ako aj z dôvodu § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Navrhla napadnuté rozsudky súdov oboch stupňov zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Podľa jej názoru k odňatiu možnosti konať pred súdom postupom súdu došlo najmä v súvislosti s nezohľadnením jej vážneho zdravotného stavu a nevykonaním ňou navrhovaných dôkazov. Opakovane preukázala súdu svoj zlý zdravotný stav, ktorý jej bránil osobne sa zúčastniť na pojednávaní, na ktorom by mohla osobne učiniť výpoveď k rozhodným skutočnostiam potrebným pre riadne rozhodnutie vo veci. Žiadala o odročenie pojednávania na čas, kedy bude schopná učiniť svoju výpoveď. Prvoinštančný súd nariaďoval pojednávania na dni a časy, kedy sa zúčastňovala na pravidelných lekárskech zákrokoch. Skutočnosť, že jej nebolo umožnené sa vyjadriť ku všetkým rozhodným skutočnostiam konaním súdu, zakladá aj porušenie práva na spravodlivý proces. Pre riadne zistenie skutkového stavu mal súd prvej inštancie dočasne, počas zdravotných problémov, prerušiť konanie a po odpadnutí tejto objektívnej prekážky riadne pokračovať v konaní. Pokiaľ ide o vec samú, súdy sa jednostranne stotožnili s tvrdeniami žalobkyne a to najmä, že znalecký posudok L. č. 51/2012 preukazuje, že podpis na Dodatku č. 1 nie je žalobkyne, že kúpna cena bola uhradená zápočtom a nemohol by skonštatovať, že neuniesla dokazné bremeno o uzatvorení sporného Dodatku č. 1. Vypracovaný znalecký posudok považuje za nezákonný dôkaz, nakoľko v čase vypracovania bol znalec vyčiarknutý zo zoznamu znalcov. Čo sa týka uhradenia kúpnej ceny, v liste žalobkyne z 13. novembra 2012 adresovanému Správe katastra Poprad uviedla, že kúpna cena podľa kúpnej zmluvy zo dňa 11. júna 2007, bola vysporiadaná započítaním vzájomných pohľadávok a vyhlásenie prevzatia kúpnej ceny bolo len formálne. Nakoľko jej však bolo odňaté právo riadne konať pred súdom nemohla sa aktívne brániť pred účelovými a ničím nepodloženými tvrdeniami žalobkyne.

4. Žalobkyňa sa k dovolaniu nevyjadрила.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolaací súd“ alebo „najvyšší súd“) ako súd funkčne príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“) po zistení, že dovolanie bolo podané včas k tomu oprávneným subjektom, zastúpeným advokátom v súlade s ustanovením § 429 ods. 1 C.s.p., skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania, či dovolanie je procesne prípustné a dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

6. V danom prípade bolo dovolanie podané 9. septembra 2015. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 C.s.p., ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá C.s.p. právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Vychádzajúc z uvedených ustanovení, s prihliadnutím na základné princípy C.s.p. obsiahnuté v jeho čl. 2 ods. 1, 2 a čl. 3 ods. 1, Najvyšší súd Slovenskej republiky posudzoval podmienky prípustnosti dovolania podľa právneho stavu účinného ku dňu podania dovolania, teda podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku.

7. Podľa § 236 ods. 1 O.s.p. bolo dovolaním možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu iba vtedy, pokiaľ to zákon pripúšťal. Dôvody prípustnosti dovolania proti rozsudku vymedzoval § 238 O.s.p. a proti uzneseniu § 239 O.s.p. Dovolanie bolo prípustné proti každému rozhodnutiu tiež vtedy, ak v konaní došlo k závažnejším procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 O.s.p.

8. V danom prípade je dovolaním napadnutý rozsudok, dovolanie ale nesmeruje proti rozsudku so znakmi uvedenými v § 238 O.s.p. Dovolanie dovolateľky teda v zmysle § 238 O.s.p. nevyvolalo účinky, ktoré by podľa právneho stavu ku dňu podania dovolania umožňovali uskutočniť meritórny dovolací prieskum.

9. Dovolanie dovolateľky by bolo prípustné iba vtedy, ak by v konaní došlo k procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 písm. a/ až g/ O.s.p. Dovolaťka procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietala a vady tejto povahy ani nevyšli v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

10. Dovolaťkou namietaná vada podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. mala spočívať v tom, že súdy jej odňali možnosť konať pred súdom tým, že hoci opakovane preukázala súdu prvej inštancie svoj zlý zdravotný stav, ktorý jej bránil osobne sa zúčastniť na pojednávaní, na ktorom by mohla osobne učiniť výpoveď k rozhodným skutočnostiam potrebným pre riadne rozhodnutie vo veci a opakovane žiadala o odročenie pojednávania na čas, kedy bude schopná učiniť svoju výpoveď, súdy ju osobne nevypočuli. Súd prvej inštancie nariaďoval pojednávania na dni a časy, kedy sa zúčastňovala na pravidelných lekárskech zákrokoch. Skutočnosť, že jej nebolo umožnené sa vyjadriť ku všetkým rozhodným skutočnostiam konaním súdu, zakladá aj porušenie práva na spravodlivý proces. Pre riadne zistenie skutkového stavu mal podľa jej názoru súd prvej inštancie dočasne, počas zdravotných problémov, prerušiť konanie a po odpadnutí tejto objektívnej prekážky riadne pokračovať v konaní.

11. Judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sa do 30. júna 2016 ustálila v názore, že odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie taký závadný postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných práv účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva (v zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv (napr. právo vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazeráť do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby im bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.).

12. Dovolací súd z obsahu spisu zistil, že žaloba bola podaná dňa 27. marca 2013. Súd prvej inštancie dňa 4. júna 2013 vytýčil prvé pojednávanie vo veci na deň 6. septembra 2013 (č. l. 46 spisu), ktoré žalovaná riadne prevzala dňa 10. júna 2013 (doručenka č. l. 45 spisu). Zároveň konajúci súd prvej inštancie žalovanú poučil o jej právach, najmä o možnosti požiadať o ustanovenie advokáta Centrum právnej pomoci (č. l. 47 spisu). Žalovaná sa k žalobe písomne vyjadrila podaním zo dňa 23. júna 2013 (č. l. 49 až 53 spisu), v ktorom meritórne a podrobne uviedla svoje argumenty, pre ktoré navrhla žalobu zamietnuť. Dovolací súd si všimol, že v spise sa nachádza plná moc žalovanej pre advokáta JUDr. Milana Sivého (č. l. 60 spisu), ktorá je však datovaná dňom 12. januára 2012, ale netýka sa predmetného konania. Dovolací súd ďalej zo spisu zistil, že prvé pojednávanie muselo byť odročené na deň 18. októbra 2013 z dôvodu nevyhnutného lekárskeho vyšetrenia zákonného sudcu (č. l. 110 spisu). Žalovaná ospravedlnila svoju neúčast' na tomto odročenom pojednávaní podaním zo dňa 16. októbra 2013 zo zdravotných dôvodov (č. l. 111 spisu) a toto navrhla odročiť o jeden mesiac, v čom jej bolo vyhovené. Z tohto dôvodu konajúci súd prvej inštancie odročil pojednávanie na deň 19. novembra 2013 (č. l. 114 spisu). Žalovaná sa opätovne podaním došlým na súd v deň vytýčeného pojednávania dňa 19. novembra 2013 ospravedlnila zo zdravotných dôvodov s tým, že jej stav sa zhoršil (č. l. 153 spisu). Konajúci súd opätovne odročil pojednávanie na deň 7. januára 2014. Zároveň si vyžiadaval správu od všeobecného lekára H. z 20. novembra 2013, podľa ktorej žalovaná sa lieči na závažné chronické ochorenie, ktoré jej neumožňuje zúčastniť sa pojednávania a nemožno ani očakávať, že by tak mohla urobiť v blízkej budúcnosti (č. l. 157 spisu). Následne sa žalovaná znovu ospravedlnila z neúčasti na pojednávaní dňa 7. januára 2014 (č. l. 158 spisu). Na tom základe konajúci súd znovu odročil pojednávanie na 24. februára 2014 s tým, že žalovanú vypočuje u nej doma. Žalovaná opäť listom doručeným súdu dňa 17. februára 2014 (č. l. 170 spisu) ospravedlnila svoju neúčast' na účastníckom výsluchu v jej byte a priložila potvrdenie všeobecného lekára H. zo 17. januára 2014, že nebude možné vykonať predmetný úkon ani v mieste jej bydliska bez toho, aby došlo ku zhoršeniu jej zdravia, u ochorenia žalovanej sa predpokladá ďalšia progresia a nemožno očakávať vykonanie úkonu jej výsluchu v blízkej budúcnosti (č. l. 169 spisu). Za týchto okolností potom súd prvej inštancie uskutočnil pojednávanie podľa § 101 ods. 2 O.s.p. v neprítomnosti žalovanej, kde vykonal potrebné dokazovanie. Na deň 17. marca 2014 znovu odročil pojednávanie, o ktorom riadne upovedomil žalovanú, ktorá sa znovu ospravedlnila z neúčasti (č. l. 181 spisu), a vyhlásil rozsudok. Proti tomuto rozsudku žalovaná podala včas odvolanie, v ktorom sa znovu k veci písomne podrobne vyjadrila (č. l. 198 až 204 spisu).

13. Dovolací súd za týchto okolností daného prípadu sa plne stotožnil s názorom odvolacieho súdu, pokiaľ sa týka námietky odňatia možnosti žalovanej konať pred súdom. Súd prvej inštancie opakovane pojednávanie odročoval z dôvodu nepriaznivého zdravotného stavu žalovanej a jej žiadosti o odročenie pojednávania. Zároveň žalovanú chcel vypočuť aj v jej domácom prostredí, čo však jej ošetrojúci lekár neodporučil. I napriek nevypočutiu žalovanej v konaní vo veci samej, podľa názoru dovolacieho súdu nedošlo k odňatiu jej možnosti konať pred súdom z dôvodu, že výsluch účastníka je len jedným z dôkazných prostriedkov, na ktoré prihliada v rámci vykonaného dokazovania. Predmetom konania bolo určenie neplatnosti a neúčinnosti listinných dôkazov, z ktorých obsahom sa súd prvej inštancie náležite oboznámil, ako aj náležite vyhodnotil jednotlivo i vo vzájomnej súvislosti v súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov vyplývajúcou z § 132 O.s.p. Nevykonanie dôkazu výsluchom účastníka konania nie je postupom, ktorým by súd odňal možnosť konať pred súdom (Zo súdnej praxe č. 26/2000). Navyše hodnotenie dôkazov je vždy vecou súdu, nie účastníkov konania, čo nie je porušením práva na súdnu ochranu ani práva na spravodlivý súdny proces zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorým je Slovenská republika viazaná.

14. Podľa článku 17 Civilného sporového poriadku (CSP) súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prieťahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

15. Podľa článku 3 ods. 1 CSP každé ustanovenie tohto zákona je potrebné vykladať v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, verejným poriadkom, princípmi, na ktorých spočíva tento zákon, s medzinárodnoprávnymi záväzkami Slovenskej republiky, ktoré majú prednosť pred zákonom,

judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora Európskej únie, a to s trvalým zreteľom na hodnoty, ktoré sú nimi chránené.

16. Podľa článku 8 CSP strany sporu sú povinné označiť skutkové tvrdenia dôležité pre rozhodnutie vo veci a podporiť svoje tvrdenia dôkazmi, a to v súlade s princípom hospodárnosti a podľa pokynov súdu.

17. Vychádzajúc z uvedených zásad Civilného sporového poriadku, ako aj všeobecných právnych predpisov, každý účastník sporu má povinnosť správať sa tak, aby dal možnosť priechodnosti právu a spravodlivosti, zohľadňujúc aj právo všetkých ostatných účastníkov sporu.

18. Touto situáciou sa mnohokrát zaoberal aj Európsky súd pre ľudské práva v súvislosti s citovaným článkom 6 ods. 1 Dohovoru a dospel k nasledujúcim záverom.

19. Ústne a verejné vypočutie predstavuje základný princíp upravený článkom 6 ods. 1 Dohovoru. Tento princíp je najmä dôležitý v kontexte trestného konania, kde vo všeobecnosti musí prvoinštančný súd spĺňať požiadavky článku 6 Dohovoru (porovnaj *Jussila v. Fínsko* no. 73053/01, *Findlay v. Spojené kráľovstvo*, 25. február 1997, § 79).

20. Povinnosť uskutočniť verejné vypočutie nie je absolútna (pozri *Hakansson and Stureson v. Švédsko*, 21. február 1990, § 66). Môžu byť prípady, keď verejné vypočutie sa nevyžaduje, napríklad ak predmetom konania nie sú záležitosti vierohodnosti, alebo sporné fakty nevyhnutne nevyžadujú vypočutie a súdy môžu spravodlivo a rozumne, dôvodne, vec rozhodnúť na základe vyjadrení, ústnych či písomných sporových strán, či iných dôkazov (porovnaj napríklad *Döry v. Švédsko*, no. 28394/95, § 37, 12. november 2002, *Pursiheimo v. Fínsko* (dec.), no. 57795/00, 25. november 2003; tiež *Lundevall v. Švédsko*, no. 38629/97, § 39, 12. november 2002, *Salomonsson v. Švédsko*, no. 38978/97, § 39, 12. november 2002; *Göç v. Turecko* [GC], no. 36590/97, § 51, ECHR 2002-V), kde sťažovatelia museli byť vypočutí k prežívaniu osobných útrap dôležitých a podstatných pre posúdenie úrovne kompenzácie, majetkovej či nemajetkovej.

21. Právo byť prítomný na verejnom pojednávaní v civilných veciach nie je absolútne, osobná účasť strany sporu sa môže považovať za nevyhnutnú v prípadoch, kde charakter veci a životný štýl dotknutej osoby môže byť priamo relevantný k predmetu konania, alebo v prípadoch, keď rozhodnutie sa priamo týka osobného správania sa strany sporu (pozri *Karpenko v. Ruská federácia*, no. 5605/04, § 90, 13. marec 2012, *Buterlevičiute, v. Lotyšsko*, no. 42139/08, § 64, 12. januára 2016).

22. Tiež je potrebné vziať do úvahy, že národné súdy môžu brať ohľad na požiadavky na efektivitu a hospodárnosť konania a dospieť k záveru, že systematické opakované vytyčovanie a odročovanie pojednávaní môžu predstavovať prekážku riadneho a včasného vedenia a skončenia konania ako ďalšej požiadavky článku 6 Dohovoru, a to rozhodnutia veci v primeranom čase (porovnaj *Schuler-Zgraggen v. Švajčiarsko*, 24. jún 1993, § 58, Series A no. 263).

23. Charakter okolností daného prípadu môže opodstatniť nevykonanie ústneho vypočutia, vždy to však bude závisieť od okolností prípadu. Neznamená to však, že odmietnutie verejného vypočutia bude len výnimočné (pozri *Miller v. Švédsko*, no. 55853/00, § 29, 8. február 2005).

24. Možnosť účastníkov konania zúčastniť sa na verejnom pojednávaní vychádza z obsahu a účelu článku 6 Dohovoru ako celku (pozri prípad *Urbšiene a Urbšys v. Lotyšsko*, nos. 16580/09, § 47 a nasl., 8. november 2016, *Dilipak and Karakaya v. Turecko*, nos. 7942/05 a 24838/05, § 76, 4. marec 2014). Otázky osobnej prítomnosti, formy konania (ústne alebo písomne) a ďalšie otázky musia byť skúmané, analyzované v širšom kontexte „práva na spravodlivý proces“ garantovaného článkom 6 Dohovoru (pozri *Larin v. Ruská federácia*, no. 15034/02, § 36, 20. máj 2010). Je povinnosťou súdu overiť, či mal účastník konania, resp. strana civilného sporu, rozumnú možnosť vedomosti a možnosť sa vyjadriť k prejednávanej veci a argumentom druhej strany sporu, ako aj či mal možnosť prezentovať svoj názor za

podmienok, ktoré túto stranu neopodstatnene a zásadne neznevýhodňujú oproti druhej strane.

25. Súd tiež musí zväziť, že právo na verejné vypočutie stráca význam v prípadoch, ak strana sporu nie je zbavená možnosti sa ho zúčastniť, alebo sa môže rozhodnúť sa ho nezúčastniť, pokiaľ je to v súlade s domácim právom (pozri *Yakovlev v. Ruská federácia*, no. 72701/01, § 21, 15. marec 2005). Súd si je rovnako vedomý toho, že slovné znenie a ani duch článku 6 Dohovoru nemôže brániť strane sporu sa vzdať poskytujúcich garancií článku 6 Dohovoru na základe vlastného rozhodnutia (porovnaj aj *Hermi v. Taliansku* [GC], no. 18114/02).

26. Za týchto okolností dovolací súd dospel k názoru, že v prejednávanej veci nedošlo k porušeniu práva dovolateľky na spravodlivý proces a ku odňatiu jej možnosti konať pred súdom, keď žalovaná bola viackrát riadne a včas predvolaná, aby sa pojednávania zúčastnila, najsťôr žiadala o odročenie termínu o jeden mesiac, potom podľa informácií všeobecného lekára sa jej zdravotný stav naďalej len zhoršoval, a tak by nebolo možné jej vypočutie pred súdom vykonať v rozumnom čase. Navyše bola poučená o tom, že môže požiadať o ustanovenie advokáta Centrom právnej pomoci, aby v prípade, keď sa nemôže dostaviť na súdne vypočutie, tento obhajoval jej právne záujmy. Rovnako nebolo lekárske odporúčané ju vypočuť v domácom prostredí a podľa vyjadrenia lekára vypočutie žalovanej nebolo možné zo zdravotných dôvodov ani v blízkej budúcnosti. Za daných okolností bolo plne na zvážení konajúcich súdov, či za daných okolností bolo vypočutie žalovanej nevyhnutné (pozri *Martinie v. Francúzsko* [GC], no. 58675/00, § 44, ECHR 2006-VI). Nakoľko žalovaná mala mnoho možností sa písomne vyjadrovať, dávať písomné stanoviská a vyjadrovať sa k argumentom druhej strany, čo aj urobila, mala možnosť zvoliť si alebo požiadať o ustanovenie právneho zastúpenia, dovolací súd je názoru, že jej právo na spravodlivosť konania a možnosť konať pred súdom nebolo porušené.

27. Dovolaťka v dovolaní tiež namieta dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Vadu takejto povahy ale možno úspešne uplatniť iba v procesne prípustnom dovolaní (o tento prípad ale v danej veci nejde). Sama tzv. iná vada prípustnosť dovolania nezakladá. Nejde totiž o vadu konania uvedenú v § 237 ods. 1 O.s.p., ani znak (atribút) rozhodnutia, ktorý by bol uvedený v § 238 O.s.p. ako zakladajúci prípustnosť dovolania. Keďže v danom prípade žalovaná uplatnila dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. v dovolaní, ktoré nie je procesne prípustné, dovolací súd v ďalšom nemohol v konaní skúmať iné vady, ktoré by mohli mať za následok nesprávneho rozhodnutia vo veci.

28. Vzhľadom na uvedené možno uzavrieť, že dovolanie dovolateľky proti rozsudku odvolacieho súdu nie je prípustné podľa § 238 O.s.p., v dovolacom konaní sa nepotvrdila existencia ňou namietanej procesnej vady (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) a nevyšli najavo ani ďalšie vady vymenované v § 237 ods. 1 O.s.p. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dovolanie smerujúce proti rozsudku, proti ktorému nie je prípustné, odmietol podľa § 447 písm. c/ C.s.p.

29. Dovolací súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

30. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.